
Boekaankondigingen

M.A.Lichtman, E.Beutler, T.J.Kipps en W.J.Williams, *Williams manual of hematology*. 6e druk. 557 bl., fig., tabellen. McGraw-Hill, New York 2003. ISBN 0-07-139913-5. Prijs: ingen. € 61,36.

Dit handboek, alweer de 6e druk, is een poging om in een handzaam formaat van ruim 500 bladzijden een van de standaardwerken op het gebied van de hematologie, *Williams hematology*, samen te vatten. De hoofdstukjes zijn overzichtelijk en systematisch ingedeeld en er is veel gebruikgemaakt van tabellen.

Gezien de oorsprong van het handboek is de inhoud van zeer hoge kwaliteit en up-to-date. Het probleem van een handboek is dat het meestal slechts goed te gebruiken is wanneer men op het desbetreffende vakgebied adequaat is ingewerkt. Dat geldt ook voor dit boek. Daardoor is het lastig om een doelgroep te definiëren. Het boek is niet geschikt als studieboek voor medisch studenten en indien een internist meer wil weten van hematologie, is het aan te raden dat hij het standaardwerk zelf beschouwt. Als geheugensteun voor in de hematologie ingewerkte klinici is het boek goed bruikbaar. Echter, de prijs van € 61,36 zal er meestal toe leiden dat men eerder het oorspronkelijke standaardwerk aanschafft.

P.C. HUIJGENS

A.M.Fredriks, S.van Buuren, R.J.F.Burgmeijer, S.P.Verloove-Vanhorick en J.M.Wit, *Groeidiagrammen*. Handleiding bij het meten en wegen van kinderen en het invullen van groeidiagrammen. 2e, herziene en vermeerderde druk. 64 bl., fig. TNO/LUMC, Leiden 2002. ISBN 90-000-34-639. Prijs: ingen. € 15,25.

Deze 2e druk is een herziening en uitbreiding van de 1e uitgave (1998) en omvat alle uitgegeven referentiediagrammen uit het 'Groeionderzoek 1997' ('Vierde landelijke groeionderzoek') en een toelichting hierop. Het is een praktische handleiding die bestemd is voor alle werkers in de jeugdgezondheidszorg en kindergeneeskunde, maar ook voor de huisarts die regelmatig wordt geconfronteerd met de vraag of groei en/of ontwikkeling van een kind afwijkend zijn. Aanvullingen op de metingen in eerdere groeionderzoeken zijn de aparte diagrammen van kinderen van Turkse en Marokkaanse afkomst, queteletindexdiagrammen en verschillende diagrammen voor omtrekmaten en lichaamsverhoudingen. Deze aanvullende diagrammen geven meer informatie over de verdeling en mogelijke disproporties, van belang bij de diagnostiek van groeistoornissen.

Het gebruik en de voordelen van de standaarddeviatie(SD)-referentielijnen bij het invullen van de groeidiagrammen worden uitgelegd. Daarin verschillen de groeidiagrammen 1997 van alle voorgaande. Omdat de genetische aanleg van belang is voor de groei van het kind, is op de groeidiagrammen 1997 ruimte toegevoegd om de lengte van de ouders en de hiervan afgeleide doellengte en het doelbereik vast te leggen. De handleiding geeft een duidelijke uitleg voor de berekening hiervan. De technische uitvoering van de metingen van groei en geslachtelijke ontwikkeling vormt een belangrijk hoofdstuk van deze handleiding en is met afbeeldingen en voorbeelden geïllustreerd.

Samengevat: de handleiding is van belang voor alle werkers in de jeugdgezondheidszorg en kindergeneeskunde, en ook voor de huisarts, om metingen te verrichten en groeigegevens

te interpreteren zodat afwijkende groei en/of ontwikkeling tijdig opgespoord kunnen worden. Daarnaast is het juist interpreteren van de groeigegevens van belang voor wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de groei en voor toepassingen binnen de industriële vormgeving.

S.M.P.F.DE MUINCK KEIZER-SCHRAMA

A.Hakim en G.Clunie, *Oxford handbook of rheumatology*. 561 bl., fig., tabellen. Oxford University Press, Oxford 2002. ISBN 0-19-263054-7. Prijs: ingen. € 43,83.

Op basis van het *Oxford textbook of rheumatology* (Oxford 1998, 1800 pagina's) is dit handboek door 2 praktiserende Engelse reumatologen samengesteld. Het boek grijpt op vele plaatsen terug naar het grotere leerboek. Het past precies in de zak van de witte jas, doch is dermate dik dat andere boeken of gidsen dan moeten wijken. Het is overzichtelijk ingedeeld, sluit goed aan op de algemene praktijk en geeft een handige differentiaaldiagnose. Het is up-to-date en zoveel mogelijk 'evidence-based'. Het handboek begint met een overzicht van relevante zaken uit anamnese en lichamelijk onderzoek; daarna worden de regionale klachten van het houdings- en bewegingsapparaat behandeld, alsmede de presentatievormen van de verschillende reumatische aandoeningen. Dit wordt gevolgd door 14 hoofdstukken over specifieke reumatische ziektebeelden. De kwaliteit hiervan is over het algemeen goed. Er wordt veel aandacht besteed aan reumatische symptomen en ziektebeelden op de kinderleeftijd.

In de inleiding stellen de auteurs dat dit boek geschikt is voor zowel huisartsen als specialisten in opleiding. Bij dagelijks gebruik in het ziekenhuis blijkt het boekje erg handig op de polikliniek; de eerstejaarsassistent-geneeskundigen reumatologie dan wel interne geneeskunde kunnen hiermee een goede start maken. Voor ingewikkelder problemen is het boek echter niet geschikt. Dan moet men terugvallen op het grotere leerboek of op een van de andere standaardwerken op het gebied van de reumatologie of interne geneeskunde. Voor wie is dit boek een aanrader? Voor co-assistenten die een keuzestage reumatologie doen, voor assistent-geneeskundigen interne geneeskunde, orthopedie en revalidatiegeneeskunde, die zijdelings met reumatische ziektebeelden te maken hebben en voor de assistent-geneeskundigen reumatologie in hun eerste periode. Voor oudere assistent-geneeskundigen en voor reumatologen is dit boek te eenvoudig.

E.TON

J.W.J.BIJLSMA

Verbeteringen

In het artikel van Broeks et al. 'Van gen naar ziekte; ataxia-teangiectasia' (2003;386-9) is de naam van het gen niet 'A-TM' maar 'ATM' en die van het eiwit niet 'A-TM' maar 'ATM'.

In het artikel van Brouha et al. 'Herseninfarct en myocardinfarct door cisplatinebevattende chemotherapie' (2003;457-60) zijn in figuur 1 de beide ECG's (a en b) verwisseld.